

(ब) सेनिया राष्ट्राची राजधानी कायरोबीमध्ये एका मॉलवर अतिरेक्यांनी हल्ला केला आणि २०० लोकांना ओलीस ठेवले. अनेक बंधक विदेशी पर्यटक होते. आणि त्यातील १०० लोक व्ही. के. देशाचे नागरीक होते. सेनियन लष्कराला बंधकांना मुक्त करण्यात अपयश आले. एका गुप्त सैनिक कारवाईत व्ही. के. राष्ट्राच्या सैनिकांनी अतिरेक्यांना ठार मारले आणि बंधकांना वाचविले सेनियाने या कारवाईचा निषेध केला आणि त्यांच्या राष्ट्रीय अखंडत्वाचा भंग झाल्याचा दावा केला.

(१) राष्ट्रीय क्षेत्र(State Territory) म्हणजे काय?

(२) आंतरराष्ट्रीय अहस्तक्षेपाचे तत्व काय आहे? त्याचे अपवाद काय आहेत?

(३) व्ही. के. राष्ट्राने अहस्तक्षेप तत्वाचे उल्लंघन केले काय? का?

(क) भारतातील ओ. पी. राज्यात मागच्या महिन्यात जातीय दंगे झाले. या दंग्यात अल्पसंख्याकांवर अनेक अत्याचार झाले. श्री. सुरज कुमार हे एक सामाजिक कार्यकर्ते असून त्यांनी दंगा पिडीत व्यक्तींना न्याय मिळवून देण्यासाठी काम करण्याचे ठरवले त्यांनी या दंग्यांची चौकशी करण्याची मागणी केली.

(१) कुठला राष्ट्रीय आयोग सुरज कुमारांच्या तक्रारीची दखल घेऊ शकतो?

(२) त्या आयोगाचे चौकशी करण्यासंदर्भात काय अधिकार आहेत.

(३) अल्पसंख्याकांच्या संरक्षणासाठी भारतीय संविधानात काय तरतूदी आहेत?

४. उत्तरे द्या (कोणतेही चार): -

४८

(अ) वाद मिटवण्याचे आंतरराष्ट्रीय कायद्यातील विविध शांततापूर्ण मार्गांचे स्पष्टीकरण द्या.

(ब) सस्टेनेबल डेव्हलपमेंट (Sustainable development) आणि पोल्युटर पेज (Polluter pays) या दोन तत्वांचे संबंधित आंतरराष्ट्रीय जाहीरनाम्यांचे संदर्भ देऊन स्पष्टीकरण द्या.

(क) 'महिलांसाठी भारतीय संविधानातील विशेष तरतूदींचे उद्दीष्टे महिलांची सर्व क्षेत्रांमध्ये उन्नती आहे.' उदाहरणे आणि महत्वाच्या न्यायालयीन निर्णयांचा संदर्भ देऊन स्पष्टीकरण द्या.

(ड) संधी म्हणजे काय? संधी प्रक्रियेतील विविध टप्पे विशद करा. संधीतील आक्षेप (Reservation) रिव्हिजेशन या संकल्पनेचे स्पष्टीकरण द्या.

(इ) समुद्री स्वातंत्र्य (Freedom of High Seas) या तत्वाचे स्पष्टीकरण द्या. या तत्वाचे कोणते अपवाद आहेत ते स्पष्ट करा.

(फ) आंतरराष्ट्रीय मानवाधिकार कायद्याची उत्क्रांती व त्या प्रक्रियेतील संयुक्त राष्ट्रांची भूमिका स्पष्ट करा.

(मराठी रुपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण: १००]

सूचना: - (१) सर्व प्रश्न आवश्यक.

(२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

१. एक ते दोन वाक्यात उत्तरे द्या.

- (अ) आंतरराष्ट्रीय कायद्याची व्याख्या द्या.
- (ब) 'बळाचा न-वापर' म्हणजे काय?
- (क) युनक्लोस (UNCLOS) म्हणजे काय?
- (ड) 'रिबस सिक स्टॅंटीबस' (Rebus Sic Stantibus) म्हणजे काय?
- (इ) वास्तविक मान्यता (de facto recognition) आणि कायदेशीर मान्यता (de jure recognition) यातील फरक सांगा.
- (फ) ऑमनेस्टी इंटरनॅशनल ची दोन ठळक वैशिष्ट्ये लिहा.
- (ग) विकासाचा अधिकार म्हणजे काय?
- (ह) समान कामाचा समान मोबदला (Equal Pay for Equal Work) ह्या भारतीय संविधानात नमूद केलेल्या तत्वाचे स्पष्टीकरण द्या.
- (ई) मॅग्ना कार्टा म्हणजे काय?
- (ज) आय्. सी. सी.पी. आर. (ICCPR) आय्. सी.ई. एस्. सी. आर. (ICESCR) म्हणजे काय?

२. संक्षिप्त टिपा लिहा (कुठलेही चार):-

- (अ) आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटना.
- (ब) रूढी (Custom) - आंतरराष्ट्रीय कायद्याचा स्रोत.
- (क) ई. ई. झेड (EEZ)
- (ड) व्यक्ती म्हणजे आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे प्रजाजन.
- (इ) शिक्षणाचा अधिकार
- (फ) युरोपीयन मानवाधिकार संधी

३. कोणतेही दोन सोडवा:-

- (अ) एका कैद्याचा पोलीस कैदेत मृत्यू झाला त्याच्या कुटुंबियांनी आरोप झाला त्याच्या कुटुंबियांनी आरोप केला की कैद्याचा मृत्यू कैदेत असताना झालेल्या छळवणूकीमुळे झाला.
 - (१) भारतात कैद्याचे काय अधिकार आहेत?
 - (२) कैदांचे अधिकारावरील कोणतेही दोन महत्वाचे न्यायालयीन निर्णय लिहा.
 - (३) कैदेत मृत्यू झाल्यास नुकसान भरपाई मागता येऊ शकते का?

[TURN OVER]

- (ii) Can the directors be held personally liable?
- (b) Mhatre Transport Company created floating charge on the Debentures issued by the company. Answer :-
- (i) What remedies are available to the debenture holder, if the company makes default in the payment of the principal on interest?
 - (ii) Under what circumstances floating charge becomes fixed charge?
- (c) 'ABC' public limited company has given advertisement in Newspaper stating 'some shares are still available for sale, according to terms of the prospectus of the company, which can be obtained on application' - Answer.
- (i) What is prospectus?
 - (ii) Will such advertisement could be held as prospectus? Why?

4. Answer any four of the following:-

- (a) Discuss various theories of corporate personality.
- (b) Define Private company. Distinguish between Public company and Private company.
- (c) Who is promoter? Discuss his position. State his duties and liabilities.
- (d) Explain the provisions relating to appointment of auditors.
- (e) Explain the provision relating to buy-back of shares.
- (f) Discuss the contents of 'Memorandum of Association' and explain the procedure for altering the Object Clause.

[TURN OVER

QP Code : 25967

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N. B. : (1) All questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate full marks.

1. Answer in not more than two sentences :-

- What is share warrant?
- Who is proxy?
- What is Lien on Shares?
- What is voluntary winding up?
- Define Debenture
- Give any two purposes for which the security premium amount can be utilised by the company.
- Who is contributory?
- Who is "Authorised Person" under FEMA, 1999?
- What is cumulative preference shares?
- Give any two instances of Current Account Transaction under FEMA 1999.

2. Write short notes on any four of the following :-

- Capital Account Transaction
- Statement in lieu of prospectus
- Joint Venture Abroad
- Equity Shares
- Distinguish between Share & Stock
- DEMAT

3. Solve any two of the following :-

- A bill of exchange was drawn upon a company in its proper name & it was accepted by two directors of the company. The word 'Limited' however, did not appear in acceptance. The reason was that the rubber stamp by which the words of acceptance were impressed on the bill was longer than the paper of the bill and therefore, the word 'Limited' over-lapped the paper. The company failed to pay the bill
 - If the liability of the members of a Private company is limited, how will you write the name of the company ABC?

[TURN OVER